

Nazwa przedmiotu: język łaciński

Kierunek: historii

60 godz. ćw, 2 godz./tyg.

Poziom zajęć: początkujący

Cele zajęć: Celem nauczania języka łacińskiego na studiach historycznych jest:

- opanowanie przez studentów określonego zasobu leksykalnego;
- wyrobienie umiejętności poprawnego czytania tekstów pisanych prozą i wierszem;
- nabycie sprawności w korzystaniu ze słowników łaciński- polskich ;
- przyswojenie niezbędnych form i struktur gramatycznych (fleksja, syntaksa) umożliwiających translację tekstów oryginalnych (antycznych, średniowiecznych oraz nowożytnych) za pomocą słownika

Forma nauczania: ćwiczenia

Prowadzący: mgr Mirosław Grudzień

Forma zaliczenia: zaliczenie + egzamin na koniec II. semestru (w trakcie semestru przeprowadzane są kolokwia pisemne, semestr kończy się sprawdzianem zaliczeniowym na podstawie którego wystawiana jest ocena)

Język wykładowy: polski

Wymagania wstępne: brak

Metoda nauczania: gramatyczna-tłumaczeniowa

Literatura podstawowa:

- Stanisław Wilczyński, Teresa Zarych, Rudimenta Latinitatis, Wrocław 1998
- O. Jurewicz, L. Winniczuk, J. Żuławska, Język łaciński. Podręcznik dla lektoratów szkół wyższych, Warszawa 1994
- K. Kumaniecki, Słownik łacińsko-polski, Warszawa 1984
- J. Sondel, Słownik łacińsko-polski dla prawników i historyków, Kraków 1997
- J. Wikarjak, Gramatyka opisowa języka łacińskiego, Warszawa 1992
- J. Czarciński, W. Sieradzyn, łacina średniowieczna, Toruń 1995

Treść zajęć:

zakres gramatyczny:

- wymowa i akcent w języku łacińskim. Wyrazy łacińskie w języku polskim
- *indicativus* i *imperativus activi* czasowników koniugacji I-IV
Formy podstawowe czasownika
- Słowo posiłkowe *sum, esse, fui* (*indicativus* i *imperativus praesentis*)
Orzeczenie złożone. *Indicativus imperfecti, futuri I activi* czasowników koniugacji I-IV. Deklinacja I.
Technika tłumaczenia zdań łacińskich.
- Zaimki osobowe. *Indicativus imperfecti, futuri I* słowa posiłkowego *sum, esse, fui*. *Accusativus cum infinitivo*.
- Rzeczowniki i przymiotniki deklinacji II. Zaimki dzierżawcze. *participium perfecti passivi, participium perfecti passivi, participium futuri activi*. Słowo posiłkowe *sum, esse, fui* i *composita*.
Dativus possessivus.
- *Indicativus perfecti, plusquamperfecti, futuri II activi*. *Infinitivus perfecti, futuri activi*.
- Czasowniki koniugacji II zakończone na *-io*. czasownik *eo, ire, ii, itum; fero, ferre, tuli, latum*.
Czasowniki złożone. *Accusativus duplex*.
- Rzeczowniki i przymiotniki deklinacji III (typ spółgłoskowy i samogłoskowy).
- Rzeczowniki deklinacji III (typ mieszany). *Participium praesentis activi*.
- *Indicativus praesentis, imperfecti, futuri I, perfecti, plusquamperfecti, futuri II passivi*. *Imperativus* i *infinitivus praesentis passivi*. *Verba deponentia, semideponentia*.
- Zaimek względny *qui, quae, quod*. Zaimki wskazujące. Zaiki nieokreślone. Przymiotniki zaimkowe.
- Rzeczowniki deklinacji IV i V. Przegląd deklinacji łacińskich. Składnia nazw miejscowości.
- *Infinitivus perfecti, futuri passivi*. *Nominativus cum infinitivo*.
- Liczebniki: *numeralia cardinalia et ordinalia*.
- Funkcje trybu *coniunctivus*. *Coniunctivus praesentis, imperfecti*. *Ut finale, ut obiectivum*.
- *Coniunctivus perfecti, plusquamperfecti*. *Cum historicum*.
- Zdania pytające zależne. *Consecutio temporum*.
- *Ablativus absolutus*. Czasownik *fi, fieri, factus sum*.
- *Gerundium*. *Gerundivum*. *Coniugatio periphrastica passiva*.
- Sopniowanie przymiotników i przysłówków. *Ablativus comparativus*. *Genetivus partitivus*.
Accusativus i *ablativus supini*.

- Verba anomala volo, nolo, malo.
- Ut consecutivum. Ut temporale.
- Zdania okolicznikowe przyczyny.
- Zdania warunkowe i przyzwalające. Verba defectiva odi, meminī, coepi.
- Imperativus futuri activi.

Lektura tekstów oryginalnych pisarzy rzymskich (fragmenty dzieł):

- Ammianus Marcellinus (Res gestae)
- Caius Iulius Caesar (Commentarii de bello Gallico)
- Marcus Tullius Cicero (Oratio in L. Catilinam)
- Gaius Valerius Catullus (Carmina)
- Phaedrus (Fabulae Aesopiae)
- Publius Vergilius Maro (Aeneis)
- Quintus Horatius Flaccus (Carmina)
- Publius Ovidius Naso (Metamorphoses)
- Marcus Valerius Martialis (Epigrammata)
- Publius Cornelius Nepos (De viris illustribus)
- Caius Sallustius Crispus (De coniuratione Catilinae)
- Titus Livius Patavinus (Ab urbe condita)
- Publius Cornelius Tacitus (Germania)
- Lucius Annaeus Seneca (Epistulae morales)

Lektura tekstów oryginalnych średniowiecznych i renesansowych:

- Kronika Thietmara
- Hagiografia: S. Adalberti Pragensis episcopi et martyris, Vita prior
- Kronika Galla Anonima
- Kronika Wincentego Kadłubka
- Kronika Wielkopolska
- Roczniki Jana Długosza
- Biografia Einharda Vita Karoli Magni
- Martinus Cromerus (Polonia sive de situ, populis, moribus, magistratibus et republica Regni Polonici)
- Andreas Fricius Modrevius (De re publica emendenda, Liber de moribus)
- Ioannes Cochranovius (Foricaenia, Lyricorum libellus, Caramen macaronicum de eligendo vitae futurae genere)